

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z jeho predsedu JUDr. Milana Lipovského a sudcov JUDr. Jany Serbovej a JUDr. Igora Burgera na verejnom zasadnutí v Bratislave 26. októbra 2011 v trestnej veci obžalovaného **Ing. F. B. pre pokus trestného činu podvodu** podľa § 8 ods. 1, § 250 ods. 1, ods. 5 zák. č. 140/1961 Zb. v znení neskorších predpisov (Tr. zák.), o odvolaní krajského prokurátora v Bratislave proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 15. októbra 2008, sp. zn. 1T 18/02, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 256 zák. č. 141/1961 Zb. v znení neskorších predpisov (Tr. por.) odvolanie prokurátora **sa z a m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e

Rozsudkom Krajského súdu v Bratislave ako súdu prvého stupňa z 15. októbra 2008, sp. zn. 1T 18/02, obžalovaný Ing. F. B. podľa § 226 písm. b/ Tr. por. bol oslobodený spod obžaloby pre skutok právne kvalifikovaný ako pokus trestného činu podvodu podľa § 8 ods. 1, § 250 ods. 1, ods. 5 Tr. zák., ktorý mal spáchať v podstate tak, že

ako predseda predstavenstva akciovej spoločnosti (a.s.) B. v B. a zároveň aj ako predseda predstavenstva organizačnej zložky tej istej firmy v B. po tom, ako štátny podnik (š.p.) Z. v B.. dňa 9. júna 2000 vypovedal mandátnu zmluvu o vyhľadání investora (uzavretú 11. februára 2000 medzi uvedenou a.s., jej organizačnou zložkou ako mandatárom a uvedeným š.p. ako mandantom), v ktorej sa zaviazal mandantovi zabezpečiť úverové prostriedky 100 000 000 Sk v sumách po 25 000 000 Sk s prvou tranžou poskytnutou 6-8

týždňov po podpise mandátnej zmluvy a ďalšími v trojmesačných intervaloch až po celkovú dobu splatnosti 12 mesiacov, pričom návratnosť istiny bola zabezpečená mandatárom tromi vystavenými cudzími zmenkami B./Z. č.1, 2, 3, a to dvakrát na sumu po 175 000 000 Sk a raz na sumu 50 000 000 Sk splatnými 11. februára 2001, Ing. F. B. bol požiadaný z toho titulu o zaslanie predmetných zmeniek, na ktorých uvedený š.p. figuruje ako zmenečník, ktorý akceptoval tieto cudzie zmenky vystavené uvedenou a.s. na svoj vlastný rad, avšak Ing. F. B. tomuto š. p. zmenky odmietol zaslať, čím po odstúpení mandanta a nerealizácii jej predmetu (na zabezpečenie ktorej boli zmenky vystavené) neumožnil uvedenému š.p. ako zmenečníkovi v zmysle zákona zrušiť ich akcept, v dôsledku čoho by zanikol zmenkový nárok; napriek vypovedaniu tejto zmluvy Ing. F. B. v úmysle sa obohatiť a spôsobiť tak š.p. škodu veľkého rozsahu, ponúkal zmenky na predaj spoločnostiam s ručením obmedzeným (s.r.o.) R. v B. a Z. v S. a napriek uisteniu riaditeľa š.p. o držbe zmeniek a o ich neindosovaní a neprotestovaní on ich reálne neoprávnene indosoval na uvedenú a.s. (organizačnú zložku) a 14. februára 2001 aj protestoval (pritom uviedol, že dal š.p. v domicile výzvu na zaplatenie zmeniek), a potom ďalej prostredníctvom ďalších osôb tieto ponúkal na odkúpenie bankovému subjektu s cieľom získať peniaze na úkor akceptanta zmeniek – š.p. – ktorý je povinný v zmysle zákona majiteľovi protestovaných zmeniek po ich predložení zaplatiť 400 000 000 Sk; napokon odmietol vyhovieť požiadavke polície zmenky jej vydať.

Proti rozsudku krajského súdu podal prokurátor odvolanie, ktorým sa domáhal zrušenia napadnutého rozhodnutia a vrátenia veci súdu prvého stupňa, aby ju tento v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Odvolaťel' vyslovil názor, že napadnutý rozsudok je nesprávny, lebo súd prvého stupňa dôkazy hodnotil jednostranne v prospech obžalovaného; za nesprávny považuje záver, že v čase vystavenia zmeniek nebol preukázateľný jeho úmysel obohatiť sa ku škode š.p. ako mandanta. Prokurátor poukázal na jednotlivé svedecké výpovede, z ktorých vyvodil, že obžalovaný so zmenkami úmyselne manipuloval tak, aby nad nimi získal absolútnu kontrolu; sľuboval ich vrátenie, potom zlikvidovanie a napokon ich odmietol vydať polícii.

Prokurátor takto zo svojho hodnotenia dôkazov vyvodil záver, že bol preukázaný úmysel obžalovaného nelegálne sa obohatiť na úkor mandanta, teda že mal byť uznaný za vinného zo spáchania pokusu žalovaného trestného činu.

Najvyšší súd ako súd odvolací postupoval v intenciách § 564 ods. 4 teraz účinného Trestného poriadku (zák. č. 301/2005 Z.z. v znení neskorších predpisov), konštatoval, že odvolanie je prípustné (§ 245 ods. 1 Tr. por.), a keďže nezistil dôvod na rozhodnutie podľa § 253 ods. 1 alebo ods. 3 Tr. por., v zmysle § 254 ods. 1 Tr. por. preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť výroku napadnutého rozsudku ako aj správnosť jemu predchádzajúceho konania (prihliadajúc pritom aj na prípadné chyby odvolaním nevytýkané), pričom dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

Obžaloba na Ing. F. B. bola podaná 10. júla 2002; už samotná dĺžka procesu – deväť rokov – svedčí o komplikovanosti prípadu a potrebe pomerne rozsiahleho dokazovania. Je možné konštatovať, že krajský súd toto vykonal v patričnom rozsahu a v súčasnosti odvolací súd nevidí potrebu toto doplniť, resp. nie je zřejmý ani smer takého dokazovania, keďže všetky rozhodné okolnosti už boli dostatočne zistené. Prokurátor v odvolaní taktiež sa nedomáhal vykonávania ďalších dôkazov, ani také neoznačil, a preto podaným opravným prostriedkom sledoval len hodnotenie dôkazov v intenciách ním podanej obžaloby.

Doplnenia dokazovania sa nedomáhal ani obžalovaný.

Skutkový stav teda bol dostatočne zistený a bolo potrebné posúdiť, či konaním obžalovaného boli naplnené zákonné znaky skutkovej podstaty pokusu žalovaného trestného činu podvodu, a to – vzhľadom na okolnosti prípadu – najmä z hľadiska úmyslu obžalovaného iného uviesť do omylu či jeho omyl využiť a tak sa nelegálne obohatiť.

Skutkový stav bol v podstate zistený v predchádzajúcom konaní, kedy krajský súd rozsudkom z 30. júna 2004 uznal obžalovaného Ing. F. B. za vinného zo spáchania pokusu trestného činu podvodu podľa § 8 ods. 1, § 250 ods. 1, ods. 5 Tr. zák. (na uvedenom skutkovom základe); uložil tomuto trest odňatia slobody na sedem rokov.

Najvyšší súd ako súd odvolací na základe odvolaní obžalovaného a prokurátora uznesením z 27. júna 2007, sp. zn. 3 To 52/2006, zrušil uvedený rozsudok súdu prvého stupňa, ktorému uložil vec v potrebnom rozsahu znovu prejednať a rozhodnúť. Odvolací súd v uvedenom rozhodnutí vyslovil právny názor týkajúci sa hlavne subjektívnej stránky trestného činu.

Teraz napadnutý rozsudok krajského súdu reagoval na právny názor súdu odvolacieho a po vykonaní potrebných dôkazov rezultoval, že po objektívnej stránke konaním obžalovaného boli naplnené zákonné znaky skutkovej podstaty žalovaného pokusu deliktu, avšak nebol jednoznačne preukázaný úmysel obžalovaného spáchať podvod už v začiatku, teda pri podpise mandátnej zmluvy a vyhotovení zmeniek.

Záver krajského súdu o naplnení objektívnych znakov skutkovej podstaty pokusu trestného činu podvodu obžalovaným je veľmi sporný. Mohlo by ísť prípadne o spreneveru, čomu však bránia iné tu uvádzané okolnosti (totožnosť skutku); ide napokon o názor vyslovený len v odôvodnení rozsudku, ktorý nemá vplyv na jeho skúmaný výrok.

Pri trestom čine podvodu (jeho pokuse) zákon vyžaduje, aby páchatel' už v začiatku inkriminovaného konania konal v úmysle podviesť iného a nelegálne obohatiť seba či iného na úkor cudzieho majetku. Tomu zodpovedá aj ustálená judikatúra (na ktorú sa odvolával aj prokurátor v teraz podanom opravnom prostriedku), že totiž pri preukazovaní úmyslu páchatel'a trestného činu podvodu je potrebné zohľadniť jeho konanie pred skutkom, počas skutku a po ňom, lebo jeho úmysel sa odráža práve v konaní.

V rozhodovanej veci je zrejmé, že vystavené zmenky mali len zabezpečovací charakter vo vzťahu k budúcemu úveru; tento však poskytnutý nebol (nedošlo k uzavretiu úverovej zmluvy), a preto nevznikla pohľadávka, ktorá mala zmenky zabezpečiť.

V začiatku transakcie úmysel obžalovaného nemal podvodný charakter, resp. taký záver nie je možné vyvodiť zo žiadneho dôkazu. Takým momentom je uzavretie mandátnej zmluvy 11. februára 2000, pričom obžalovaný až do jej vypovedania 9. júna 2000 konal

v súlade so zákonom, resp. nebol preukázaný opak. Z tohto pohľadu v začiatkoch transakcie konanie obžalovaného nie je možné právne kvalifikovať ako pokus trestného činu podvodu.

Obžalovaný až neskôr začal so zmenkami nakladať v rozpore s účelom ich vystavenia, ale odvolací súd dospel k záveru, že túto časť konania nie je možné podriadiť pod ustanovenie § 250 Tr. zák. Ak totiž pri začiatku skutku pre absenciu preukázaného úmyslu podviesť uvedený š.p. konanie nie je trestným činom podvodu (pokusu), ani ďalšie konanie už nie je možné posudzovať ako kriminálny delikt. Bráni tomu zásada, že súd je viazaný skutkom uvedenom v obžalobe (§ 220 ods. 1 Tr. por.), pričom pri každom rozhodnutí súdu totožnosť skutku musí byť zachovaná.

V rozhodovanej veci ďalšie konanie obžalovaného by mohlo byť právne teoreticky kvalifikované ako iný delikt, ale došlo by k porušeniu integrity žalovaného skutku. Tento má totiž nesporne začiatok v dobe uzavretia mandátnej zmluvy. Išlo o dvojstranný právny akt uzavretý štatutárnymi orgánmi zmluvných strán, pričom existencia zmienek neznamenalala uvedenie niektorého z účastníkov do omylu, lebo išlo o jednu z možností zaobstarania financií pre spomenutý š.p. V základe išlo o obchodnoprávny vzťah, podľa zásad ktorého je potrebné posudzovať aj ďalšie konanie obžalovaného (neskoršia manipulácia so zmenkami); jeho podriaďovanie pod ustanovenia trestnoprávneho charakteru nie je relevantné a za súčasného stavu by znamenalo porušenie zásady totožnosti skutku.

Tento záver (najmä pokiaľ ide o subjektívnu stránku pri posudzovaní žalovaného konania obžalovaného) vychádza z uznesenia Najvyššieho súdu z 25. júna 2007, sp. zn. 3 To 52/2006, a preto sa aj v súčasnej etape konania na toto poukazuje. Odvolací súd taktiež v podrobnostiach poukazuje na odôvodnenie písomného vyhotovenia napadnutého rozsudku, ktoré si osvojuje, keďže toto zodpovedá ustanoveniu § 125 Tr. por.

Najvyšší súd po zvážení odvolacích námietok prokurátora nezistil dôvod na zrušenie napadnutého rozsudku podľa § 258 ods. 1 písm. a/ Tr. por. a považujúc tento v merite za správny a legálny, odvolanie podľa § 256 Tr. por. ako nedôvodné zamietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu riadny opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 26. októbra 2011

JUDr. Milan L i p o v s k ý , v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Anna Halászová